

Chyby v zákoně o zbraních a střelivu: strážníci by nemohli nosit viditelně zbraň, stopka na 20 let kvůli propadnutí věci, problém s archeologickým nálezem

E ekonomickydenik.cz/chyby-v-zakone-o-zbranich-a-strelivu-straznici-by-nemohli-nosit-viditelne-zbran-stopka-na-20-let-kvuli-propadnuti-veci-problem-s-archeologickym-nalezem

5. prosince 2022

Aktuality Bezpečnost

5.12.2022

Zbraň, pistole, zákon. Foto: Pixabay

DALŠÍ ČLÁNKY AUTORA

Dlouho očekávaný zákon o zbraních a střelivu z dílny ministerstva vnitra má za sebou připomínkové řízení. Přizvané instituce legislativcům ministerstva vytkli řadu problémů. Mimo jiné skutečnosti, že strážníci by nemohli nosit viditelně zbraň, stopku na 20 let kvůli propadnutí věci, problém s archeologickým nálezem. Svaz měst a obcí například upozornil na to, že mantinely správného uvážení policejního orgánu při hodnocení spolehlivosti pro účely držení zbraní jsou ovšem velmi široké. „S ohledem na soudní praxi může dojít k nápravě až i po několika letech,“ varuje svaz. Ministerstvo spravedlnosti pak požaduje, aby bylo posuzováno splnění podmínky zbrojní licence spočívající v bezúhonnosti a spolehlivosti pouze

u skutečného majitele osoby a ovládající osoby, a nikoliv rovněž u osoby uplatňující svůj vliv v obchodní korporaci.

Dlouho očekávanou předlohu zákona o zbraních střelivu připravilo ministerstvo vnitra. Vyjma implementace evropského práva novela zákona o zbraních a střelivu přináší oproti dosavadní právní úpravě některé zásadní koncepční novinky. Například zrušení fyzických dokladů, zavedení mezikategorie zbraní podléhajících ohlášení, zjednodušení struktury zbrojních oprávnění a licencí nebo flexibilnější komunikaci se státními orgány. Přibude ovšem úředníků, roční náklady na jejich mzdy jsou vykalkulovány na částku přesahující 9 milionů korun. Zákon o zbraních a střelivu má nabýt účinnosti k 1. lednu 2026, spolu se zákonem o municí, kterému se Ekonomický deník podrobně věnoval před nedávnem.

Připomínkové řízení skončilo. Například Svaz měst a obcí uplatnil tři zásadní připomínky.

„Shodně jako u návrhu zákona o municí nesouhlasíme s povinností obecních úřadů obcí s rozšířenou působností projednávat přestupky osob podle tohoto zákona. Opět se jedná se o specifický zákon, jehož agenda, včetně projednávání přestupků, by měla spadat do působnosti Policie ČR, ministerstva vnitra či ministerstva obrany,“ uvedl Svaz měst a obcí.

Svaz dále upozornil, že novela zákona může mít dopad na obecní policie. Proto svaz navrhl vložení odstavce následujícího znění: „Strážník obecní policie při plnění úkolů obecní policie je oprávněn nosit nabitou zbraň viditelně.“

Ačkoli se důvodová zpráva odkazuje na skutečnost, že toto by mělo být upraveno v novele zákona o obecní policii, tak navrhovaná úprava v rámci zákona o obecní policii významně omezuje strážníky obecní policie a od 1. 1. 2026 dokonce zcela od nošení zbraně viditelně upouští, zjistil svaz.

Svaz také navrhl doplnit požadavek úmyslnosti činu při recidivě.

„Na rozdíl od trestního práva soudního je správní trestání ve svých skutkových podstatách více sloučené. Obsahují v jednom ustanovení jak přestupky, které lze charakterizovat jako závažnějšího charakteru, tak i jednání nedbalostní, zejména potom skutkovou podstatu spíše marginálního charakteru – např. zanedbání povinnosti úklidu veřejného prostranství, porušení nočního klidu, drobná újmy na zdraví z nedbalosti (např. při dopravní nehodě) apod. Ačkoli je v návrhu uvedena podmínka, že ‘...pokud jej lze s ohledem na spáchání takových přestupků nebo jednání považovat za vážné nebezpečí pro vnitřní pořádek nebo bezpečnost...’, tak mantinely správního uvážení policejního orgánu při hodnocení spolehlivosti pro účely držení zbraní jsou ovšem velmi široké,“ tvrdí Svaz měst a obcí s tím, že by správní uvážení mohlo být využito i nepřiměřeně a zasahovalo by i do základních práv osob extenzivním výkladem.

„S ohledem na soudní praxi může dojít k nápravě až i po několika letech,“ varuje svaz.

Ve vztahu k jednomu z paragrafů je v tomto požadavek na přestupkovou spolehlivost mnohem přísnější, než požadavek zákona na bezúhonnost, kdy dle za bezúhonného se považuje člověk, který spáchal nedbalostní čin v souvislosti s nakládání se zbraněmi. Ostatní nedbalostní trestné činy nezavdávají podmínku k nesplnění bezúhonnosti.

„Navrhujeme doplnit požadavek úmyslnosti činu při recidivě, a to buď u všech přestupků anebo alespoň u úmyslného jednání proti veřejnému pořádku nebo úmyslného jednání proti občanskému soužití,“ uzavírá zásadní připomínky Svaz měst a obcí.

Tvrdý utrum na 20 let a absentující provázanost s dalšími zákony

Ministerstvo spravedlnosti upozornilo na terminologický nesoulad v úvodních ustanoveních návrhu zákona. Podle jednoho z paragrafů zákon mimo jiné „upravuje nakládání se zbraněmi, regulovanými součástmi zbraní, střelivem a jeho aktivními komponenty a

provozování střelnic“. Podle dalšího paragrafu návrhu se tento „zákon vztahuje na nakládání se zbraněmi a střelivem a provozování střelnic vyňatými držiteli pouze v případě, že je to výslovně stanoveno“.

„V ustanovení paragrafu 2 nejsou uvedeny regulované součásti zbraní a aktivní komponenty střeliva, což jsou prvky, na které se tento zákon rovněž vztahuje. Bylo by tak možno dospět k výkladu, že pravidla nakládání s regulovanými součástmi zbraní a aktivními komponenty střeliva se na vyňaté držitele uplatní v plném rozsahu, což zřejmě není záměrem předkladatele. Požadujeme proto sjednotit textaci paragrafů,“ uvedlo ministerstvo spravedlnosti.

Resort Pavla Blažka (ODS) také upozornil na nepoměr mezi délkami některých dob, po kterou se odsouzený nepovažuje za bezúhonného.

„V případě uložení podmíněných trestů (bod 4) je stanovena stejná doba jako v případě uložení trestů, které předpokládá bod 3 (nepodmíněný trest odnětí svobody nepřevyšující 2 roky, alternativní tresty),“ shrnulo ministerstvo.

Pokud je vymezení podmínek bezúhonnosti v návrhu vázáno na druh uloženého trestu (a v případě nepodmíněných trestů odnětí svobody i na jeho délku) a tím nepřímou na konkrétní společenskou škodlivost spáchaného trestného činu, nelze přitakat tomu, aby pachatel, kterému byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody nepřevyšující dva roky byl považován za bezúhonného za stejnou dobu jako pachatel, kterému byl uložen podmíněně odložený trest, stejně tak aby byla nastejno posuzována situace osoby, které byl uložen trest odnětí svobody do 2 let, a osoby, které byl uložen např. peněžitý trest.

„Požadujeme uvedený nepoměr odstranit, za vyváženější považujeme vymezení obsažené v předchozím návrhu, kdy byla pro nepodmíněné tresty odnětí svobody do dvou let stanovena doba, po kterou odsouzený nebyl bezúhonný, 5 let, a v případě podmíněného

odsouzení a podmíněného odsouzení s dohledem a v případě alternativních trestů pak byla stanovena doba 3 roky,“ napsal předkladateli resort spravedlnosti.

Ministerstvo spravedlnosti považuje za nepřiměřené, aby právnická osoba nemohla získat nebo ztratila oprávnění držet zbrojní licenci a de facto tak byla vyloučena z podnikatelské činnosti v oblasti zbraní a střeliva po dobu dvaceti let v případě, že jí byl uložen „jen“ trest propadnutí věci.

„Uložení tohoto trestu přitom nic nenapovídá o společenské škodlivosti trestného činu, za který byl uložen. Propadnutí věci postihuje nejen výnosy, ale i nástroje trestného činu, lze si tedy představit odsouzení např. za úmyslné poškození cizí věci (např. vozidla konkurenční společnosti), kdy dojde k propadnutí nástroje, kterým k poškození vozidla došlo. Požadujeme proto trest propadnutí věci z tohoto bodu vypustit. Dále požadujeme do výčtu doplnit též trest zákazu držení a chovu zvířat, neboť se v zásadě jedná o období trestu zákazu činnosti,“ rozporuje dále resort Pavla Blažka.

Ministerstvo také požaduje, aby bylo posuzováno splnění podmínky zbrojní licence spočívající v bezúhonnosti a spolehlivosti pouze u skutečného majitele osoby a ovládající osoby, a nikoliv rovněž u osoby uplatňující svůj vliv v obchodní korporaci.

„Není zřejmé, z jakého důvodu byly upraveny podmínky možnosti zajištění uvedených druhů zbraní a střeliva, souvisejícího dokladu nebo listiny oproti předchozímu návrhu; neshledáváme důvody k tomu, aby se tyto podmínky lišily od možnosti zajištění munice, souvisejícího dokladu nebo listiny podle návrhu zákona o munici. Dále požadujeme zachování pravidla o přednosti zajištění, propadnutí nebo zabránění zbraně nebo střeliva, souvisejícího dokladu nebo listiny v trestním řízení, obdobně jako je tomu v návrhu zákona o munici,“ pokračuje resort.

Ministerstvo doporučuje zvážit, zda je potřeba, aby se do evidence přestupků zapisovala veškerá rozhodnutí o přestupku podle tohoto zákona.

„Zápis do evidence přestupků by neměl být samoúčelný, zpravidla jsou do evidence přestupků zapisována rozhodnutí o přestupku, s nimiž jsou spojeny určité další právní účinky, např. s nimiž je spojena ztráta spolehlivosti (neposuzuje-li spolehlivost výlučně orgán, který o přestupku rozhodl a jemuž je tak tato skutečnost známa z vlastní činnosti), nebo je-li stanovena vyšší sankce pro případy opakovaného spáchání přestupků. Domníváme se, že ne u všech přestupků podle tohoto zákona je jejich zápis odůvodnitelný. Požadujeme proto vyjasnění důvodů, pro které má k zápisu do evidence přestupků docházet, popř. o úpravu vlastního normativního textu,“ vzkázali ministerstvu vnitra kolegové ze spravedlnosti.

Doplnili pak, že elektronickou formu podávání žádosti je třeba stanovit i pro vyžádání si opisu z evidence rejstříku trestů.

Podle ustanovení zákona o zbraních a střelivu má odborný útvar policie nejméně jednou za 5 let prověřit, zda držitel zbrojního oprávnění, zbrojní licence, nebo osoba zapsaná do centrálního registru zbraní splňuje podmínky zbrojního oprávnění, zbrojní licence, nebo zápisu do centrálního registru zbraní.

„Upozorňujeme, že z návrhu není zřejmé, zda by měly být pouze s pětiletou periodicitou zjišťovány rovněž ty rozhodné skutečnosti, k jejichž zjištění postačuje náhled do příslušných základních registrů [viz například podmínka místa pobytu na území České republiky nebo podmínka plné svéprávnosti] či do rejstříku trestů. Lze přitom usuzovat, že by měl být periodický pětiletý přezkum aplikován pouze v případech, kdy rozhodné skutečnosti nejsou patrné ze základních registrů nebo dalších informačních systémů veřejné správy. Požadujeme proto v uvedeném smyslu změnit konstrukci předmětných ustanovení,“ pokračuje ministerstvo.

V závěru připomínek ministerstvo požadujeme, aby byl v souvislosti s předložením nového zákona o munici a zákona o zbraních a střelivu předložen též doprovodný zákon zajišťující provázání těchto návrhů s dalšími právními předpisy.

„Za podstatné přitom považujeme, aby byla v rámci tohoto zákona obsažena rovněž novela trestního zákoníku, jež bude v reakci na změny navrhované předloženými návrhy zákonů upravovat skutkovou podstatu trestného činu nedovoleného ozbrojování podle trestního zákoníku,“ uzavírá ministerstvo spravedlnosti.

Co když žádá sběratel?

Řadu připomínek uplatnilo i ministerstvo průmyslu a obchodu. V drtivé míře jde ale doplnění slov či zpřesnění technikálií do textu předlohy.

Ministerstvo uvedlo, že v pochybnosti o kategorii zbraně může žádat mimo Policejní prezidium i ten, kdo má na věci právní zájem.

„Je nutné blíže upřesnit o koho se konkrétně jedná, kdo další může požádat o určení kategorie zbraně nebo toto uvést v důvodové zprávě k příslušnému paragrafu. V současné praxi se stává, že o kategorii zbraně žádá z nějakého osobního důvodu i např. sběratel historických nebo moderních zbraní, bez dalšího zájmu státní instituce (např. policie),“ uvedlo ministerstvo průmyslu a obchodu.

Doplňte údaje o zbrani a problém s uzamčenou místností

Hospodářská komora České republiky požaduje u položky „údaje o zbrani“ doplnit, které konkrétní údaje mají být o zbrani uvedeny.

„Ustanovení není dostatečně specifické a zakládá potenciál pro odlišnou aplikační praxi na úrovni odborných útvarů Policie ČR. Vzhledem ke zrušení povinného používání dokladů v listinné formě je nutné rozsah požadovaných údajů zvážit s ohledem na zajištění bezpečnosti na střelnicích. Hrozí např. nebezpečná manipulace se

zbraní, pokud by se např. výrobní číslo zbraně (nebo jiný atribut), které si držitel zbraně nemusí pamatovat, muselo dohledávat přímo na zbrani,“ tvrdí komora.

Podle Hospodářské komory není dále jasně vymezeno, jaké činnosti jsou zahrnuty pod pojem „veřejné vystavování zbraní“.

„Je nutné vyjasnit, zda se ustanovení vztahuje např. na výlohy provozoven držitelů zbrojní licence, uzavřené prezentace zbraní pozvaným zákazníkům a obchodním partnerům, předvádění zbraní v rámci akcí pořádaných pouze pro odbornou veřejnost apod,“ tvrdí komora.

Ustanovení je dle komory dále potenciálně v konfliktu s jiným paragrafem, kdy není jasně vymezena hranice mezi vystavováním zbraní a jejich krátkodobým uložením v rámci akce nebo činnosti, při kterých mohou být zbraně nošeny viditelně.

„V těchto případech se jedná zpravidla o akce nebo činnosti prováděné formou ukázek pro veřejnost, kdy odložené zbraně jsou veřejnosti viditelné a příp. k nahlížení určené. Proto požadujeme problematiku řešit formou samostatné úpravy v rámci paragrafů, které stanoví podmínky pro povolování jiného způsobu zabezpečení pro místa, kde budou zbraně uloženy pouze pro předem určenou dobu,“ navrhuje komora.

Komora dále upozornila, že za stávající dikce návrhu zákona o zbraních a střelivu mohou v některých případech existovat relevantní technické překážky bránící v naplnění podmínek pro „uzamčenou místnost“, jak ji pro skladování zbraní definuje prováděcí předpis – nařízení vlády.

„Je otázkou, jaká bude dikce prováděcí legislativy k návrhu zákona, která zatím není k dispozici, ale je známo, že stávající prováděcí předpis má být navrhovaným zákonem zrušen. Podmínce uzamčené místnosti ve smyslu prováděcího předpisu tak nemusí být možné technicky vždy vyhovět, a to ohledem na stavební dispozice nebo

konstrukci objektu, ve vztahu k právu k užívání, popřípadě s ohledem na práva třetích osob, nicméně uzamykatelný skříňový trezor definované bezpečností třídy by měl být postačujícím zabezpečením sám o sobě. Ostatně obdobná výhrada se uplatní i v případě definičního vymezení pojmu 'komorový trezor'. Jako otevřenou zatím komora ponechává otázku definičního vymezení 'uzamčené místnosti' v prováděcím předpisu, protože nelze vyloučit, že poznámky ke stavebně-technickému řešení některých místností (případně i další výhrady) uvedené shora mohou platit obecně,“ konstatuje komora.

Ozvala se i BIS

Bezpečnostní informační služba se pak vyjádřila k posuzování rizika pro pořádek a vnitřní bezpečnost.

„Navrhujeme doplnit možnost policie vyžádat si a zohlednit informace k žadatelům o zbrojní oprávnění i od v návrhu výslovně neuvedených orgánů a úřadů, zejména pokud k žadateli disponují informacemi o rizikových faktorech,“ namítla civilní kontrarozvědka.

Podle BIS se jedná o možné informační doplnění založené na místní znalosti, například městskou policií, obecním úřadem, ale také zpravodajskou službou, který by pak orgán policie měl možnost zohlednit a případně na jejich základě nevydat zbrojní oprávnění zejm. v rámci posouzení hrozby pro bezpečnost a vnitřní pořádek. Zároveň by nedošlo ke zvýšení povinných lustračních míst, a tedy by byla minimalizována dodatečná administrativní zátěž.

„V této souvislosti uvádíme, že ustanovení návrhu (zákona) nemusí být pro řádné posouzení rizika vždy dostatečné. Rozumíme důvodům stávajícího znění navrženého ustanovení a jeho zacílení především na osoby, které se v důsledku svých zahraničních aktivit jeví jako bezpečnostně rizikové z hlediska získání oprávnění k nakládání se zbraněmi v ČR. Shodně však může jít i osoby na území ČR, které se vrátily ze zahraničí dříve než za 18 měsíců, nebo území ČR nikdy neopustili, ale s rizikovými osobami jsou v úzkém kontaktu a jsou

jimi zjevně ovlivněny. Dle navržené úpravy takovým osobám nelze odeprít vydání zbrojního oprávnění, dokud se s nimi spojené rizikové aspekty neprojeví relevantním přestupkovým či trestným jednáním, což se ovšem neslučuje s preventivní rolí posuzování žadatele,“ pokračuje BIS.

Služba si dle svých slov také uvědomuje, že pouhé riziko spojené s žadatelem, spočívající v „ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti“ je bez dalšího příliš vágní.

Tajná služba navrhuje do zákona výslovně doplnit oprávnění správce střelnice nebo jím pověřené osoby vyžadovat od návštěvníků střelnice předložení dokladu totožnosti.

„Tento návrh je modifikací našeho původního návrhu stanovit správci střelnice nebo jím pověřené osobě povinnost vyžadovat po návštěvnících střelnice předložení dokladu totožnosti. Rozumíme argumentům ministerstva vnitra ve věci například klubových či podnikových střelnic a kvitujeme doplnění zajištění vedení provozní knihy střelnice mezi povinnosti jejího správce. Ruku v ruce s tím považujeme však za důležité dát správci střelnice také přímo zákonem nástroj pro řádné plnění této povinnosti (tj. možnost ověřit údaje k návštěvníkovi na základě přeloženého dokladu totožnosti). Současná praxe ukazuje opakované případy odmítnutí předložení dokladu totožnosti návštěvníků s odkazem např. na GDPR či neoprávněnost takového požadavku ze strany správce střelnice. Dlouhodobá a v posledních týdnech znovu ověřená praxe zejména u papírově vedených knih provozu jednoznačně ukazuje na uvádění pozměněných či často zcela smyšlených údajů do knihy provozu ze strany návštěvníků s cílem ztížit jejich reálnou zpětnou identifikaci. Navrhovaná změna by měla vést k tomu, že díky své zodpovědnosti za vedení knihy provozu bude mít správce střelnice zájem na tom, aby údaje uvedené v knize provozu byly správné, a zároveň dává správci střelnice nástroj, jak toho docílit, a to ve formě explicitně formulovaného zákonného ustanovení, na které může vždy odkázat,“ míní BIS.

Co s archeologickým nálezem? A co vražda?

Ministerstvo kultury ve svých připomínkách upozorňuje, že ačkoliv náhodný archeologický nález (nález učiněný podle památkového a stavebního zákona) bude spadat pod připomínkovaný návrh zákona, v případě, že v rámci archeologického výzkumu bude nalezena zbraň nebo neaktivní torzo zbraně.

„Nemusí být vždy zřejmé, zda jde o zbraň historickou, tj. zda plně podléhá definici podle přílohy (historická zbraň) návrhu zákona. Aplikace této definice v případě takové zbraně či torza zbraně tak může být složitá i s ohledem na stanovení 'konkrétní historické události', jak požaduje návrh zákona. Ministerstvo kultury upozorňuje, že historickou událostí může být v podstatě cokoli (včetně dávné vraždy) a zejména v případě záchranných archeologických výzkumů realizovaných ad hoc kvůli stavební činnosti je nemožné takovou souvislost přesně určit,“ uvedl resort kultury.

Při důsledné aplikaci tohoto ustanovení by se tak podle ministerstva kultury osoba provádějící archeologický výzkum dostala do situace, kdy nelze určit konkrétní historickou událost, tj. kdy je třeba nález oznámit policii, ačkoliv jde jen o torzo zbraně.

„Omezení na 'souvislost s konkrétní historickou událostí' je navíc nejasné i z důvodu, že často nelze přesně určit stáří zbraně, resp. lze jej pouze zhruba odhadnout, tj. v takovém případě by měl být nález opět oznámen policii. Ministerstvo kultury proto navrhuje, aby byla v tomto smyslu upřesněna důvodová zpráva k tomuto ustanovení a dále aby ustanovení znělo takto: 'Nález neaktivního torza zbraně nebo nález zbraně, u níž lze důvodně předpokládat, že jde o historickou zbraň, nemusí být oznámen podle odstavce 1, pokud jde o zbraň nalezenou v rámci archeologického výzkumu podle jiného právního předpisu. To neplatí v případě nálezu zbraně zvláště účinné, která byla určena pro střelbu munice.'“ navrhlo ministerstvo kultury

Problém s rozpočtem

V návrhu předkládací zprávy, důvodové zprávy a závěrečné zprávy RIA jsou uvedeny rozpočtové dopady související s návrhem zákona o zbraních a střelivu ve výši 9,15 milionu korun. Kapitoly státního rozpočtu 314 – Ministerstvo vnitra (částka 8,18 milionů korun) a 322 – Ministerstvo průmyslu a obchodu (částka 0,97 milionů korun) si musí zajistit finanční krytí v rámci svého rozpočtu, resp. střednědobého výhledu.

Podle ministerstva financí je zapotřebí respektovat rozpočtová pravidla, podle nichž nemůže-li organizační složka státu zajistit úhradu nutného výdaje, protože na jeho úhradu částka nebyla v dostatečné výši rozpočtována, je povinna zajistit prostředky státního rozpočtu na úhradu tohoto výdaje přednostně přesunem prostředků uvnitř svého rozpočtu.

„Zásadně nesouhlasíme s úkolem pro ministra financí v návrhu usnesení vlády navýšit výdajové limity kapitol. Kapitoly si musí zajistit rozpočtové krytí v rámci výdajů svých rozpočtů 314 – MV a 322 – MPO, bez jakýchkoli požadavků na navyšování finančních prostředků ze státního rozpočtu,“ namítl resort Zbyňka Stanjury.

Jednací řád vlády stanoví náležitosti obsahu předkládací zprávy. Jelikož vyplývají ze závěrů obsažených v předkládací zprávě finanční nároky na státní rozpočet, požaduje ministerstvo financí pro jednání schůze vlády doplnit i do předkládací zprávy konkrétní zdroj, z kterého budou tyto nároky pokryty (přesun v rámci rozpočtu kapitoly nebo snížení výdajů jiné kapitoly státního rozpočtu a podobně).

„Navrhované zvýšení výdajů v souvislosti s návrhem zákona o zbraních a střelivu musí být pokryto v rámci schváleného rozpočtu a střednědobého výhledu kapitol 314 – Ministerstvo vnitra a 322 – Ministerstvo průmyslu a obchodu v souladu s plánem fiskální konsolidace z programového prohlášení vlády. Co se týče požadavku na navýšení limitů pro Policii ČR, je nutno připomenout, že se Policie ČR zavázala, že do roku 2027 nebude požadovat žádné další

navýšení systemizace i s ohledem na neočekávané požadavky na zabezpečení nových činností – více viz informace o stavu implementace Koncepce rozvoje Policie ČR za rok 2019,“ dodalo v připomínkách k zákonu o zbraních a střelivu ministerstvo financí.

Jan Hrbáček